

Kontrola czasu pracy kierowców przez PIP

Czas pracy kierowcy kontrolowany jest nie tylko przez Inspekcję Transportu Drogowego, ale również przez Państwową Inspekcję Pracy. W związku z szerokim katalogiem uprawnień w czasie kontroli u przedsiębiorcy transportowego, może on zapłacić w konsekwencji podwójną karę za nieprzestrzeganie przepisów w zakresie czasu pracy: od PIP oraz ITD.

Większość inspektorów pracy odbyła szkolenie mające na celu zdobycie przez nich wiedzy w zakresie zapisów na wykresówkach tachografów, a także pod kątem przestrzegania norm czasu pracy kierowcy i prawidłowej ewidencji tego czasu.

Biorąc pod uwagę, że 90% kierowców w Polsce jest nieprawidłowo rozliczanych, warto zwrócić uwagę na uprawnienia PIP oraz konsekwencje niedostosowania się do przepisów, tym bardziej, że ewentualna kara Państwowej Inspekcji Pracy może wynieść nawet 30 tysięcy złotych.

Kontrola PIP bez zapowiedzi a nieobecność przedsiębiorcy

Wytyczne Głównego Inspektora Pracy oraz obowiązujące przepisy prawa dają praktycznie inspektorom wolną rękę w zakresie rozpoczynania działań kontrolnych. Tym samym, nie muszą oni informować przedsiębiorcy o planowanej kontroli, a działania mogą podjąć o każdej porze dnia i nocy. Takie działanie musi być jednak uzasadnione. W przypadku, gdy inspektor PIP nie zostanie przedsiębiorcy ani osoby upoważnionej do jego reprezentacji w siedzibie firmy, czynności kontrolne mogą się odbyć w obecności innego pracownika przedsiębiorcy, który w tym przypadku będzie traktowany jako osoba umocowana do podejmowania wszelkich czynności prawnych.

Kontrola Państwowej Inspekcji Pracy może łącznie trwać przez 4 lub 8 tygodni w roku kalendarzowym (w zależności od wielkości firmy).

Kontroler PIP musi okazać upoważnienie

Należy podkreślić, że kontrola przez Inspektora PIP poprzedzona powinna być wylegitymowaniem się przez kontrolera oraz okazaniem upoważnienia do kontroli. Przedsiębiorca otrzymuje upoważnienie uprawniające do przeprowadzenia kontroli tylko imiennie wskazanego, zazwyczaj jednego, inspektora pracy. Z dokumentu tego wynika:

- jaki będzie zakres kontroli np. prawna ochrona pracy, w tym BHP, przepisy dotyczące legalności zatrudnienia, czas pracy czy ewidencja pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze;
- przewidywany okres kontroli i miejsce jej wykonywania;
- z pouczenia pracodawca dowie się, jakie przysługują mu prawa i obowiązki w czasie wizyty inspektora.

Polecamy książkę: Kodeks pracy 2017 Praktyczny komentarz z przykładami

Przedsiębiorca może żądać powyższych informacji od kontrolera, a gdyby inspektor odmówił udzielenia powyższych informacji, kontrolowany może nie wyrazić zgody na podjęcie przez niego działań. Podejmując tego typu decyzję, należy być bardzo ostrożnym, bowiem w takiej sytuacji Inspektor może uznać, iż przedsiębiorca popełnił wykroczenie polegające na uniemożliwieniu prowadzenia wizytacji zakładu pracy lub nieudzieleniu informacji niezbędnych do wykonywania jej zadań. Pracodawca może również dopuścić się przestępstwa polegającego na udaremnianiu lub utrudnianiu czynności o charakterze kontrolnym z kodeksu karnego.

Należy jednak pamiętać, że kontrolowany nie ma obowiązku udostępniania dokumentów jakimkolwiek pracownikowi PIP. Takie uprawnienia, jak również możliwość przesłuchiwania przysługuje wyłącznie inspektorowi Państwowej Inspekcji Pracy.

Przebieg kontroli u przedsiębiorcy transportowego

Kontrola przeprowadzana u przedsiębiorcy może obejmować spotkanie z pracodawcą i związkami zawodowymi; przesłuchania, kontrolę dokumentów. Państwowa Inspekcja Pracy posiada uprawnienie do skontrolowania:

- karty ewidencji czasu pracy sporządzonej na podstawie zapisów na wykresówkach lub na karcie kierowcy w zakresie obejmującym: pracę w poszczególnych dobach, w tym pracę w niedziele i święta, w porze nocnej, w godzinach nadliczbowych oraz w dni wolne od pracy wynikające z rozkładu pracy w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy, a także dyżury, urlopy, zwolnienia od pracy oraz inne usprawiedliwione i nieusprawiedliwione nieobecności w pracy; do karty ewidencji czasu pracy pracownik dołącza się jego wnioski o udzielenie czasu wolnego od pracy w zamian za czas przepracowany w godzinach nadliczbowych;
- imiennej karty (listy) wypłacanego wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą;
- dokumenty potwierdzające kwalifikacje zawodowe do wykonywania zawodu kierowcy;
- orzeczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do zatrudnienia, czyli aktualne badania lekarskie kierowców;
- pozostałej dokumentacji wchodzącej w skład akt osobowych.

W toku wykonywania czynności kontrolnych inspektorowi pracy, przysługuje szereg uprawnień. Zaliczamy do nich prawo inspektora do m. in.:

- przedstawienia przez wszystkie osoby znajdujące się na terenie przedsiębiorstwa dowodów tożsamości,
- żądania udzielenia pisemnych informacji mających związek z kontrolą czy przesłuchania pracownika w sprawie związanej bezpośrednio z kontrolą.

Kontrola to nie tylko efekt skargi

Kontrola Państwowej Inspekcji Pracy może być wynikiem skargi pracowniczej. Należy jednak pamiętać, że PIP może przeprowadzić u danego przedsiębiorcy kontrolę, gdy uzna, że zachodzi uzasadnione podejrzenie nieprzestrzegania przepisów prawa pracy. Przedsiębiorca nie otrzyma jednak informacji od PIP, czy podjęte działania wynikają ze skargi pracowniczej, czy też są wynikiem samodzielnej decyzji PIP.

Notatka urzędowa a protokół pokontrolny

Między notatką urzędową a protokołem pokontrolnym istnieje znacząca różnica. Przedsiębiorca otrzyma notatkę urzędową, gdy inspektor Państwowej Inspekcji Pracy nie stwierdzi żadnych uchybień. Notatka taka zawiera zwięzły opis stanu faktycznego ustalonego podczas kontroli. Natomiast w przypadku stwierdzenia naruszenia prawa pracy, inspektor przygotowuje protokół, w którym szczegółowo je opisze. W takiej sytuacji przedsiębiorcy przysługuje przed złożeniem podpisu możliwość wniesienia zastrzeżeń co do treści protokołu, w terminie do 7 dni od dnia, w którym przedstawiono mu dokument. Inspektor PIP musi przeanalizować te zastrzeżenia, a jeśli okażą się zasadne, powinien zmodyfikować lub uzupełnić wskazaną część protokołu. Jeżeli

przedsiębiorca lub uprawniona do reprezentacji kontrolowanej firmy osoba nie podpiszą sporządzonego protokołu, inspektor Państwowej Inspekcji Pracy będzie uprawniony do zastosowania właściwych środków prawnych, np. nałożenia kary.

Małe nieprawidłowości i nakaz usunięcia uchybień

Zdarza się, że stwierdzone przez Państwową Inspekcję Pracy nieprawidłowości nie stanowią dużego naruszenia prawa. W takiej sytuacji inspektor może nakazać przedsiębiorcy usunięcie uchybień. Taki nakaz inspektora zawiera wnioski zebrane w trakcie kontroli Państwowej Inspekcji Pracy oraz ich umocowanie prawne. Osoba uprawniona do reprezentacji ma obowiązek powiadomić właściwy organ Państwowej Inspekcji Pracy o terminie i sposobie wypełnienia wniosków inspektora w terminie zawartym w danym nakazie, ale nie dłuższym niż 30 dni.

Autorzy:

Monika Bożek, adwokat, Kancelaria Prawna Piszcz i Wspólnicy

Monika Wasielewska, prawnik, Kancelaria Prawna Piszcz i Wspólnicy